

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 161:

Forslag til lov om et forebyggelsesråd.

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremsat 14/1 87. Første behandling 21/1 87. Betænkning 19/5 87).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Der er to ændringsforslag i dette forslag, der kræver en særlig omtale. Det ene omhandler etablering af et selvstændigt tobaksskaderåd, det andet oprettelsen af et forebyggelsesråd i amter og kommuner.

Et selvstændigt tobaksskaderåd skal ses i forhold til lovforslag nr. L 162, der behandler ønskerne om røgfrit miljø grundigt.

Når vi mener, at indsatsen for begrænsning af tobaksrygningens gener og helbreds-skadelige virkninger behandles bedst i et tobaksskaderåd, er det, fordi denne opgave set i forhold til anden forebyggende virksomhed er specifik. Jeg vil dog gerne understrege, at det ikke vil sige, at vi forestiller os et stort, forkromet system. Tværtimod ønsker vi et praktisk samarbejde med forebyggelsesrådet.

Det viser også sammensætningen af tobaksskaderådet, idet der er 2 repræsentanter for forebyggelsesrådet sammen med 7 særligt sagkyndige på området.

Vi mener altså, at det gavner hele det forebyggende arbejde at behandle indsatsen mod tobakkens skadelige virkning særskilt.

Det andet ændringsforslag går ud på, at oprettelsen af forebyggelsesråd i kommuner og amter skal gøres obligatorisk. Realiteten er, at alt for mange kommuner og amter ikke har haft forståelse for dette meget vigtige arbejde. Det er en forkert sundhedspolitik at svigte det forebyggende arbejde lokalt. Det kan undre, at den holdning, at beslutningerne træffes bedst så nær ved borgerne som muligt, ikke kan slå igennem på dette område.

Jeg vil på Socialdemokratiets vegne anbefale de ændringsforslag, jeg her omtaler, til vedtagelse, men jeg vil gerne gøre den korte bemærkning, inden jeg slutter, at der er en vis sammenhæng mellem dette og det næste forslag på dagsordenen, og da jeg ved, at man vil bede om at få det næste forslag tilbage i udvalget, vil jeg anmode om også at få dette lovforslag tilbage i udvalget.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg skal kun komme med enkelte kommentarer til de ændringsforslag, der er stillet om tobaksskaderådet og lokale forebyggelsesråd. Vi finder ikke, det er relevant, at vi ovenfra kører en model ned på kommuner og amter med hensyn til lokale forebyggelsesråd. Vi ved, der er meget positivt i gang i øjeblikket, og jeg tror, det er vigtigt, at kommuner og amtsskommuner selv indretter den slags i forhold til de behov, de måtte have.

Hvad angår tobaksskaderådet, stemmer vi imod, at man nedsætter et selvstændigt råd. Jeg finder, at indenrigsministerens forslag om at have et sagkyndigt udvalg under forebyggelsesrådet i høj grad tilgodeser de intentioner, som vi vel alle er enige om. Jeg mener heller ikke, at det arbejde, man har gjort i Norge med et selvstændigt råd, overbevisende har vist nødvendigheden af, at man også gør det her i Danmark. Vi mener tværtimod, at forebyggelsesrådet har taget en lang række positive initiativer, der netop understreger, at forebyggelsesrådet med den status, det allerede har, har gjort en hel del. Jeg kan her henvise til, at der har været udsendt en rapport om passiv rygning, og man har efterfølgende lavet en kampagne om dette emne. Der har været en tobakshøring, og der har

[Karen Højte Jensen]

været foretaget en Gallupundersøgelse med henblik på at kortlægge befolkningens rygevaner.

Jeg må advare mod, at vi får en søjleopbygning i stedet for et tværfagligt samarbejde, hvor alle forebyggelselementer inddrages, og derfor vil vi stemme imod.

Aase Olesen (RV):

Når vi har fremsat forslag sammen med S og SF om, at tobaksudvalget under forebyggelsesrådet skal skilles ud som et selvstændigt tobaksskaderåd, hænger det sammen med, at det er i overensstemmelse med den folketingsbeslutning, som ligger til grund for forslaget. Men vi har naturligvis ikke noget imod, at dette selvstændige tobaksskaderåd deler sekretariat med forebyggelsesrådet.

Jeg går ud fra, at der også med den forelåede konstruktion, der har udsigt til at blive vedtaget, vil være et samarbejde mellem forebyggelsesrådet og tobaksskaderådet, og at man naturligvis i tobaksskaderådet kan trække på den erfaring, som forebyggelsesrådet har.

Men når vi alligevel har udskilt tobaksskaderådet som et selvstændigt råd og kun med nogle enkelte personsammenfald, hænger det sammen med, som der er redegjort for i bemærkningerne, at tobaksskaderådet skal beskæftige sig med en form for sygdom, som er væsentlig anderledes end alle andre sygdomme derved, at det, der forårsager sygdommen, er noget, nemlig tobak, som nogen – herunder stærke kapitalinteresser – er interesseret i at øge forbruget af. Ingen andre sygdomme er i den grad undergivet kapitalinteresser – jeg kan f.eks. ikke forestille mig, nogen kunne finde på at sælge vira – alle andre vil være interesseret i at forhindre sygdomme i at opstå. Men på dette særlige område, nemlig tobaksforbrug, er der store både kapital- og beskæftigelsesmæssige interesser i at bevare tobaksproduktion og udbrede tobaksrygning.

Det er grunden til, at vi efter at have arbejdet mere med sagen må sige, at den sikreste måde at få dette arbejde udført på, er at lægge det over i et råd, som er så selvstændigt og uafhængigt som overhovedet muligt.

Dertil kommer, at jeg i hvert fald personlig ikke er særlig imponeret af det arbejde, der hidtil er foregået i forebyggelsesrådet.

Det er et meget stort og tungt apparat, hvis flertal – også i den nye lov 12 personer – kommer til at bestå af repræsentanter for de store organisationer og ministerierne. Det er ikke just derfra, nytænkning og gode ideer plejer at udgå. Derfor tror jeg, det er vigtigt, at et selvstændigt råd kommer i gang med dette arbejde.

Loven kan blive revideret om et par år, når man har set, hvordan det fungerer, og der er jo ikke noget som helst i vejen for, at man enten kan kappe forbindelsen helt til forebyggelsesrådet, hvis det viser sig at være mest praktisk, eller lave en tættere forbindelse, sådan som ministerens forslag oprindeligt havde taget sigte på.

Vi vil stemme imod Socialdemokratiets forslag om lokale forebyggelsesråd, ikke fordi vi ikke mener, det er vigtigt at lave lokalt forebyggelsesarbejde, men fordi vi ikke finder, det er hensigtsmæssigt at vedtage det ved lov herindefra. Vi vil have lokalt arbejde for lokale forebyggelsesråd alle steder, hvor det overhovedet er rimeligt, men al erfaring siger os i dag, at der er så meget i gang rundt omkring, men på så mange forskellige måder, at der ikke er nogen grund til at vedtage regler om, hvordan lokale forebyggelsesråd skal nedsættes, og hvordan de skal arbejde. Det er baggrunden for, at vi stemmer imod de lokale forebyggelsesråd.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at vi har noteret os, at indenrigsministeren har lagt vægt på, at såvel forebyggelsesrådet som tobaksskaderådet eller tobaksudvalget, som det hedder i ministerens forslag, kan tage sager op på eget initiativ og selv definere, hvad man vil arbejde med. Vi finder, det er vigtigt, at der ikke bare på tobaksområdet, men på alle forebyggelsesområder kommer helt anderledes gang i arbejdet, end vi hidtil har set, og det må nødvendigvis udmøntes i større bevillinger, end man hidtil har kørt med, også for selve det store forebyggelsesråd.

Tinning (VS):

Som andre ordførere har sagt, er der egentlig to grupper af ændringsforslag: der er de ændringsforslag, som handler om, at tobaksskaderådet skal fungere uafhængigt og selvstændigt, og det kan vi uden videre støtte. Om det har fru Aase Olesen egentlig allerede sagt, hvad der er at sige.

[Tinning]

Den anden gruppe ændringsforslag er dem, der har nr. 2, 6 og 7, og det er dem, der handler om, at det nu skal være obligatorisk at oprette lokale forebyggelsesråd i alle amtskommuner og kommuner. Jeg synes egentlig, det er socialdemokratisme, når det er værst, og jeg ved ikke, hvad SF vil på den galej, hvis ikke det er, fordi der er gået arbejderflertal i sagen. Men Socialdemokraterne har den uvane, at de, hver gang de ser et eller andet problem – og dem er der nogle stykker af – nedsætter et råd, og her har man også fundet ud af, at der skal være et råd i alle amter og kommuner. Amter og kommuner må selvfølgelig selv om, hvordan de sammensætter rådene, dog skal der altså være nogle fra sundhedssektoren, socialektoren, politiet og forbrugerne. Jeg kan sagtens forestille mig, at Tommerup Kommune kan finde ud af at lave forebyggelsesarbejde uden at inddrage politiet i det, men det må de ikke, hvis man vedtager dette forslag, så det gør man heldigvis heller ikke. Oven i købet skal der ikke alene laves forebyggelsesråd i amterne, men der skal også ansættes én eller flere forebyggelseskonsulenter, og så er det, konstruktionen bliver for vidtløftig, synes jeg.

Forebyggelsesarbejdet kan man formentlig godt finde ud af at lave rundt omkring. Jeg er enig i, at der kan og skal gøres meget mere, men jeg tror ikke på, at det vil hjælpe, at vi nu pisker amterne til at lave et råd og ansætte en konsulent.

Jeg mener egentlig, at noget af forklaringen ligger i den foreslåede tekst, som det hedder, fordi man dér skriver:

»Formålet med de lokale forebyggelsesråd er gennem et effektivt informationsarbejde at give den enkelte borger i amtskommunen og kommunen forståelse for værdien af en rigtigere og sundere levevis.«

Hvis man virkelig tror, at spørgsmålet om levevis – spørgsmålet om ikke at leve sundt – ene og alene er et spørgsmål om, at borgeren savner forståelse og viden, altså at vi kan informere os ud af problemet, skal vi selvfølgelig nedsætte alle håndede råd og konsulenter, men sagen er jo, at når folk spiser mad, som vi alle sammen ved er håbløst usund, og når de ikke rører sig nok osv., så er det ikke, fordi de ikke ved, det er usundt, så er der alle mulige andre forklaringer, og det nytter altså ikke at informere dem nok så meget op og ned og frem og tilbage.

Fru Tove Lindbo Larsen siger, at hun kan ikke forstå, hvorfor man ikke vil være med til at lade disse sager afgøre lokalt. Det synes jeg er en besynderlig måde at vende tingene på hovedet på, for hvis vi lader sagerne afgøre lokalt, animerer vi selvfølgelig til at øge forebyggelsesarbejdet, men vi siger ikke til dem: nu skal I nedsætte et forebyggelsesråd i kommunen, og nu skal I nedsætte et forebyggelsesråd i amtet og oven i købet ansætte en amtslig forebyggelseskonsulent. Hvad behager? Tænk sig at have sådan et visitkort, hvor der står »Amtslig forebyggelseskonsulent«, og som giver én lov at udtale sig om alt muligt, der har med forebyggelse at gøre.

Jeg mener, det er et misfoster, og af samme grund stemmer vi selvfølgelig imod.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Sigtet med lovforslaget, som vi fremsatte det i januar i år, var for det første at styrke den generelle forebyggende indsats såvel centralt som lokalt, og det var hensigten i den forbindelse at sikre en særlig indsats for en begrænsning af tobaksrygningens gener og helbredsskadede virkninger.

Folketingets behandling af lovforslaget har vist, at der er almindelig tilslutning til den del, der vedrører forebyggelsesrådets generelle forebyggende indsats, og det er jeg naturligvis glad for.

Men der er under udvalgsbehandlingen stillet nogle ændringsforslag, som jeg er betænkelig ved, og som jeg gerne vil knytte en kommentar til.

Forslaget om, at indsatsen på tobaksområdet ikke skal varetages af forebyggelsesrådet, men derimod af et nyoprettet selvstændigt tobaksskaderåd, mener jeg er meget uhenigtsmæssigt. Jeg har noteret mig, at fru Aase Olesen i sit indlæg var inde på, at de to råd naturligvis kunne samarbejde og udnytte nogle ressourcer i fællesskab, og jeg er da glad for, at man ikke skal adskille tingene mere end nødvendigt.

Men jeg gav allerede under Folketingets behandling den 28. maj 1986 udtryk for, at jeg fandt, at tobaksovgaverne bedst kunne varetages gennem en udvidelse af forebyggelsesrådets opgavebeskrivelse og ressourcetildeling. Dengang var ordførerne positive og åbne over for en sådan løsning.

[Indenrigsministeren]

Jeg har senere flere gange over for kommunaludvalget givet udtryk for, at denne opfattelse bl.a. har sin baggrund i, at forebyggelsesrådet gennem sit hidtidige arbejde på tobaksområdet har opnået en generel erfaring, som burde kunne udnyttes også i fremtiden, at tobaksrelaterede sygdomme ikke i deres årsag er væsensforskellige fra andre livsstilsbetingede sygdomme, og at en forebyggelsesindsats mod tobakssygdomme derfor bedst kan ske i sammenhæng med den generelle indsats for sygdomsforebyggelse.

Endelig har jeg understreget det ikke uvæsentlige faktum, at der vil kunne opnås en betydelig rationaliseringsgevinst ved at fastholde opgaven i forebyggelsesrådets regi i forhold til oprettelse af et selvstændigt råd med selvstændigt sekretariat, herunder personale og lokaler.

Jeg vil herudover gerne fremhæve, at det ved tilrettelæggelsen netop er nødvendigt at sikre, at den forebyggende indsats sker på tværs af forvaltning, sektorer og fag. Det forekommer mig, at denne hensigt modvirkes, hvis indsatsen bliver splittet op på en række små råd, sekretariater og lignende, som alene beskæftiger sig med én sygdom eller én sygdomsfaktor.

Jeg vil også gerne pege på den risiko, der vil være for, at sådanne små råd bliver isoleret og dermed får sværere ved at trænge igennem med budskabet.

Der kan ikke være nogen tvivl om, at regeringen er enig i behovet for en effektiv indsats for en begrænsning af tobaksrygningens gener og helbredsskadelige virkninger. Det er min opfattelse, at ændringsforslaget vil svække mulighederne for en sådan indsats.

Jeg er opmærksom på, at forslaget er ønsket henvist til fornyet udvalgsbehandling. Det er mit håb, at man kan nå frem til en tilfredsstillende løsning på det problem, jeg her har fremhævet, og jeg er naturligvis rede til at medvirke i dette arbejde.

Også forslaget om, at kommuner og amtskommuner skal forpligtes til at nedsætte lokale forebyggelsesråd, har jeg tidligere kommenteret her i Tinget. Jeg er enig i, at nedsættelse af lokale forebyggelsesråd kan være et meget nyttigt led i det lokale forebyggende arbejde. Det er derfor også positivt, at der i et flertal af amtskommunerne og i et betydeligt antal kommuner er taget initiativ hertil,

men denne udvikling bør ske på grundlag af lokale initiativer og i den form, der passer til de lokale forhold. Det er derfor regeringens opfattelse, at en lovfæstet forpligtelse til at nedsætte lokale forebyggelsesråd vil modvirke den positive udvikling, der allerede er i gang, og derfor er regeringen og jeg naturligvis tilfreds med, at der nu er udsigt til, at dette ændringsforslag ikke gennemføres.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af et nyt kapitel efter § 7, omfattende 6 paragraffer,
forkastedes, idet 53 stemte for, 70 imod.

Ændringsforslag nr. 2 om indsættelse af en kapiteloverskrift før § 1 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 6.

Ændringsforslag nr. 3, § 1, således ændret, § 2, § 3 i den vedtagne nye affattelse, § 4, ændringsforslag nr. 5 om en ny affattelse af § 5, § 5 i den nye affattelse og §§ 6 og 7
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 om indsættelse af en kapiteloverskrift før § 8 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 6.

§§ 8 og 9 og ændringsforslag nr. 1 angående titlen
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Anden behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v.

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremsat 14/1 87. Første behandling 21/1 87. Betænkning 19/5 87).

Der var stillet 23 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Da vort partis ordfører i denne sag, hr. Taanquist, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne sige følgende om ændringsforslagene:

Socialdemokratiet gav ved førstebehandlingen tilsagn om, at vi ville være med til at gennemføre forbedringer i ikkerygernes muligheder for at undgå gener af tobaksrygning og også give rygerne muligheder for at ryge, uden at det kan bebrejdes dem, at de generer andre. Det er i den ånd, vi er gået ind i arbejdet i udvalget.

Jeg skal herefter gøre nogle få bemærkninger til de lidt større af disse ændringsforslag.

Vi er medforslagsstiller til et forslag om at indsætte en formålsparagraf, idet vi synes, det er hensigtsmæssigt at have en sådan.

Vi er enige i, at det i en række tilfælde er rigtigt at lave separate rum for rygere, men vi er klar over, at det ligeledes i en række tilfælde kan være overordentlig vanskeligt eller kostbart at etablere disse særlige rum, og derfor ønsker vi, at man i sådanne tilfælde kan tillade tobaksrygning i særlig markerede områder, hvor der er truffet effektive foranstaltninger til at sikre ikkerygere mod gener, og vi siger i konsekvens heraf nej til det radikale ændringsforslag nr. 3, der ikke rummer disse dispensationsmuligheder.

Vi er også enige i, at de offentlige arbejdsgivere skal etablere disse rygeområder snarest muligt. Vi siger derfor ja til ændringsfor-

slag nr. 5. Vi mener imidlertid ikke, det er rigtigt, at det er indenrigsministeren, der skal tage stilling til dispensationer; i konsekvens deraf siger vi nej til ændringsforslag nr. 6.

Vi mener, der kan være god mening i at give indenrigsministeren mulighed for at lade koncessionerede selskaber være omfattet af loven. Derfor har vi stillet ændringsforslag nr. 12 og går i konsekvens deraf imod det mere vidtgående ændringsforslag nr. 11, hvor man ud over de koncessionerede selskaber også foreslår, at en række institutioner, virksomheder og foreninger, der i høj grad er afhængige af offentlige tilskud, skal kunne omfattes af loven.

Vi vil stemme for ændringsforslag nr. 20 om, at man ikke kan købe tobaksvarer over de statslige budgetter. Vi har selv under sidste finanslovdebat stillet forslag om, at disse udgifter skal fjernes på finansloven; men dengang var der ikke flertal for det. Vi er stadig væk af den opfattelse, at man ikke bør købe tobaksvarer for statens penge, men vi synes derimod, det er at gå for vidt at forbyde samtlige kommunale råd at købe tobaksvarer over deres budget. Vi ser naturligvis meget gerne, at man overalt i kommuner og amtskommuner lader være med at foretage disse indkøb eller i alt fald begrænser indkøbene mest muligt, men vi siger altså nej til at indføre et lovforbud, nej til ændringsforslag nr. 21.

Vi er af den opfattelse, at det vil være rigtigt at indføre et forbud mod reklamer for tobaksvarer. Vi er det af to grunde.

Den ene er, at det er ejendommeligt at tillade reklamer for et forbud, som der er næsten 100 pct. enighed om er skadeligt for helbredet, og hvor en indsats for at øge salget gennem reklamer er i modsætning til den sundhedspolitik, som vore sundhedsmyndigheder og også Folketinget bygger på.

Den anden årsag er, at vi er af den opfattelse, at et reklameforbud vil være med til at begrænse salget af tobaksvarer. Vi har godt nok set, at det hævdes, at reklamer alene flytter kunder eksempelvis fra det ene cigaretmærke til det andet, men noget bevis for det har vi ikke set. Tværtimod har kyndige forskere – også danske – vist, at der er grund til at tro, at salget reduceres noget – ikke voldsomt – ved et reklameforbud.

Endelig har vi stillet et mere formelt forslag, nemlig om at lade ordene: »Folketinget